

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

XIV. De delicto communi & casu privilegiato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

- 3) C. 14. q. 6. c. 9.   4) C. 14. q. 4. c. nec hoc.
5) C. 17. D. 46.   6) Dist. 47. per tot.

crimen
falsi.

VIII. CRIMEN falsi gliscere cœpit inter clericos, ex quo Roma arcessi cœperunt literæ gratiæ vel justitiæ. Quod apparet ex constitutionibus Innocentii III. præsertim ea, qua falsarum bullarum fabricatores excommunicandos censet, & eos, qui eas in subsidium vocant, e beneficiis exturbandos ¹. Agentes in rebus, qui nunc instituti sunt, præstant, ut falsa difficulter & raro committi possint. De ceteris criminibus nihil singulare habent canones, Ecclesia enim non solum ea, quæ contra legem Dei militant; sed etiam ea, quæ legibus humanis prohibentur, condemnat: quia lege Dei jubemur sæculari potestati obtemperare ².

- 1) C. 7. X. de crim. fals.   2) Rom. XIII. 1.

C A P. X I V.
DE DELICTO COMMUNI ET
CASU PRIVILEGIATO.

I.

Ecclesia
olim non
cognovit
de crimi-
nibus.

ECCLESIA principio solum delicta mere ecclesiastica judicavit, quia Christiani criminum publicorum exsortes erant. Si qui e nostris, inquit Tertullianus ¹, carceribus vestris detinentur, Christiani solum esse accusantur; si vero alia de causa detinentur, non sunt amplius Christiani. Quod de Christianis generatim dicit, id multo justius de clericis

intelligendum, qui e Christianis perfectioribus eligebantur. Si quis horum lapsus disciplinam pœnitentiæ subire detrectabat, ei regressus patuit ad paganos, inter quos genio pro lubitu indulgere poterat, ne dehonestaret Ecclesiam. Nec privilegia imperialia Episcopis & clericis concessa quidquam ratione criminum ulciscendorum immutarunt. Eorum enim sententiæ, partium consensu & quidem in caussis civilibus tantum redditæ, *laudorum* instar habuere. Equidem clerici & monachi in caussis pecuniariis solum episcopum judicem habuere². Ast in criminibus civilibus h. e. contra leges politicas militantibus Episcopus & iudex sæcularis concurrentem jurisdictionem exercuere³. Si episcopus prior cognovit, clericum reum e gradu dejecit, & tum dejectum iudex sæcularis carceri mandavit. Si hic episcopum occupavit, reum Episcopo remisit, ut gradu priusⁿ, quam vita, privaretur. Atque hæc quidem ex præscripto juris Iustiniani. Sed in criminibus ecclesiasticis solus episcopus cognovit. Compertum erat, Ecclesiam abhorrere a sanguine, & Episcopos semper intercedere, ut reis, etiam a sacris nostris alienis, vitam servarent: unde eis solis crimina clericorum capitalia judicanda permitti non potuerunt. Equidem clericis omnem actionem, & quidem criminalem strictius quam civilem in iudicio sæculari interdictam legimus⁴, quia quidquid vindictam spirat, Evangelio magis repugnat, quam quod avaritiam. Sed prima VII. vel VIII. sæcula nihil suppeditant caussæ, quare clericorum capitaliter

peccantium iudicium iudici sæculari denegandum censeamus, nisi Episcopus excipere malis, qui raro in hæc crimina incidunt, & quorum dignitati aliquid dandum videtur.

- 1) TERTULLIANUS *apolog.* c. 4. §.
- 2) *l. 7. 8. C. de episc. audient.*
- 3) *Nov. 83. c. 1. 123. c. 21.*
- 4) *Concil. Chalced. c. 9. Carthag. III. c. 9.*

sed per
falsas de-
cretales
clerico-
rum cri-
mina lai-
corum
iurisdic-
tioni
subtrahita
sunt.

II. DENIQUE spuria decretales laicis omnem cognitionem de rebus moribusque clericorum abstulerunt, quæ falsa persuasio divo Thomæ Cantuariensi archiepiscopo tantum dirarum conciliavit ¹. Hoc clypeo tuti clerici quum fere impune peccarent, privilegii clericalis præcipua vis poni cœpit in subtrahendis iudici reis. Inter querelas Petri Cunierii haud ultima fuit, quod ii, qui ad atrox flagitium patrandum accingerentur, tonsuram prius acciperent, ut impune esset ². Celebre exemplum est prætoris Parisiensis de Tigouville, qui, quod duos scholasticos, publici latrocinii convictos, posthabito privilegio clericali, condemnasset ac ultimo supplicio tradidisset, destitutus est & acerrime mulctatus ³. Interim iudices ecclesiastici, remissius crimina punientes, levibus pœnitentiis contenti, raro reos curiæ sæculari tradebant, qui Romæ facili negotio non veniam solum, sed & pristinum gradum, si qui dejecti essent, impetrabant.

- 1) *Vita quadrip. 1. c. 14. hist. eccl. l. 71. c. 6.*
- 2) *Libell. P. Bertrandi, ubi supra.*
- 3) *MONSTREL. vol. 1. c. 13. PASQUIER l. 9. c. 27.*

qui id in
Francia

III. UNDE publicæ securitatis causa iudices sæculares crimina atrociora excipienda

esse censuerunt, ac suæ cognitioni, saltem con-
junctim cum Episcopo, subjicienda: atque hæc
quidem ea sunt, quæ vulgo *casus privilegiati*
adpellantur. Nam quia privilegium clerico-
rum naturam *juris communis* induerat; id quod
olim *juris communis* fuerat, nunc *privilegium*
audit. Equidem inde a CCC. annis distinctio
inter *delictum commune* & inter *casum privilegia-*
tum audita est; in qualitate tamen & numero
casuum privilegiorum determinando adhuc
fluctuamus. Nonnulli eos intelligunt de *casti-*
*bis regis*¹: alii eo trahunt quævis facinora,
quibus reipublicæ auctoritas læditur, ut sunt
armorum gestatio, falsa moneta, insurrectio
adversus judices². Nimirum, si laicos judices
audias, *delictum commune* restringendum est
ad injurias verbales & ad crimina mere eccle-
siastica, i. e. culparum, quibus peccatur con-
tra disciplinam, de quibus solus judex eccle-
siasticus cognoscit. De *casu privilegiato* autem
conjunctim cognoscunt ecclesiasticus & sæcula-
ris. Immo etiam hi casus distinguuntur, quum
quidam tam atroces sint, ut clericum privile-
gio indignum reddere videantur. Ratione *pra-*
ventionis statutum³ est, ut laicus prior cogno-
scat, & reum ecclesiastico remittat, qui de de-
licto communi judicet. Sed hic modus neutri
judicium placuit, quum se mutuo accusarent
præreptæ jurisdictionis, nimixque vel indul-
gentiæ vel rigoris nimii. Quare constitutum
est⁴, ut *conjunctim* cognoscerent, ac separa-
tas ferrent sententias, quo alter de alterius in-
tegritate tanto certior fieri posset⁵.

non fe-
runt, di-
stinguen-
tes inter
delictum
commu-
ne & ca-
sum pri-
vilegia-
tum.

1) IMBERT, *instir.* l. 3. c. 8. 2) FEVRET, l. 8. c. 2.

3) *Ordin. Molin. art. 39.* 4) *Ordin. Melodun. art. 22.*
 5) FEVRET. l. 8. c. 1. n. 6.

de quo
 conjun-
 ctim co-
 gnoscunt.

IV. SED quum vetus consuetudo in nonnullis locis perduraret, edicto Februarii 1678. & declaratione Jul. 1684. sancitum est, ut statutum Melodunense in toto regno observaretur, & de casu privilegiato iudices sæculares cum ecclesiasticis conjunctim cognoscerent, eaque de causa ad tribunalia ecclesiastica se conferrent, nisi forte officialis, justitiæ accelerandæ & evitandæ captivorum transportationi, malit se conferre ad *tribunal seculare*. Uterque per suum syndicum testium depositiones, interrogatoria, ceterosque articulos in separata volumina transcribenda curat, nisi alter solus cognoscere cæperit. Nam quum qualitas criminis demum ex accusationibus innotescat; *Officialis* statim inquirere, & si casus *privilegiatus* semet exserit, iudicem laicum vocare potest. Similiter *laicus* cognoscere potest, antequam accusator vel promotor, quia delictum commune deprehenditur, remissionem ad officialem flagitet. Si senatus (*parlamentum*) cognoscit, officialis non vocatur, sed Episcopus, clerici accusati superior, vices suas cuidam ex senatoribus clericis demandare tenetur. Atque hoc jure in Francia vivimus:

